

Lyriikan käsitteitä

Allegoria = Laajasti symboleihin perustuvaa vertauskuvallista kertomusta kutsutaan allegoriaksi. Allegoriassa olennot tai eläinhahmot voivat edustaa esimerkiksi ihmisen luonteenpiirteitä: kettu oveluutta, aasi tyhmyyttä ja käärme viekkautta.

Allitteraatio = alkusointu

Asennonvaihto = puhuja saattaa muuttaa suhtautumistapaansa kesken runon. Myös runon puhetilanne voi muuttua.

Keskeislyriikka = puhuja tarkastelee itseään tai pohtii omaa elämäänsä

Kielikuva = runon kuvallinen ilmaisu. Kielikuvat vetoavat aisteihin, mutta houkuttelevat myös pohtimaan asioiden välisiä suhteita.

Metafora = metaforassa tuodaan yhteen kaksi erillistä asiaa ikään kuin ne olisivat samankaltaisia. Lukijan on verrattava asioita keskenään ja luotava yhteys. Metaforaa on sanottu usein vertaukseksi ilman kuin-sanaa.

Symbolista metafora eroaa siinä, ettei metaforassa asioiden välinen merkitys ole ennalta sovittu tai kulttuurisesti vakiintunut.

Metonymia = varsinaisen asian korvaa sen osa tai siihen läheisesti liittyvä seikka. Voidaan sanoa ”Luin tänään Kiveä”, Metonymia ilmenee usein siten, että kohteen nimeämisen sijaan esitetään siitä osia.

Mitta = Rytmin eli poljennon säännöllisyys

Personifikaatio = eloton elollistetaan.

Riimi = loppusointu

Runon puhuja = runon minä, runon ”kertoja”

Rytmi = poljento, joka tuo tekstiin liikkeen tuntua, rytmiä luovat runomitta ja riimit

Symboli = tunnusmerkki, joka edustaa sopimuksenvaraisesti jotakin toista asiaa. Talo on tunnettu ihmisen symboli, kruunu kuninkaan, lippu valtion.

Synestesia = kielikuva, jossa eri aistit sekoitetaan yhteen voimakkaan vaikutelman luomiseksi.

Säe = yksi ”rivi”

Säkeistö = monien säkeiden sarja

Teema = runon perusajatus, yleensä abstrakti idea